

INSCHRYVINGSPRYS

Voorop betaalbaar van vier tot vier maanden.

Voor de Stad. fr. 1-50
Voor den buiten. „ 1-75
Voor 't vreemde. „ 2-25
Per maand voor de stad alleen. . . 0-58

HET WERKVERBOND

BEKENDMAKINGEN

De bekendmakingen betalen 10 centim den drukregel. Gewoone voorwaarden voor de Notarissen, Ambtenaren, enz.

Prys van een nummer 15 Centimen.

Volksblad voor Handel en Nyverheid, Stielen en Ambachten.

VERSCHYNT EEN MAEL IN DE WEEK: DE ZATERDAG.

Brieven, Bekendmakingen en alle hoegenaemde Artikels ten langsten Donderdag noon, vragtury toe te zenden: in den Estaminet den PRÉ-AUX-CLERCS, by het Groot-Vleeschhuis, 24, te Gent. — Men kan zich Abonneren op bovengemeld adres en op alle Postbureelen.

YZERENWEGEN. — VERTREKUREN.

De Konvoijen met een * geteeft, zyn Expressreinen van eerste klas, degene met ** van eerste en tweede klas.

Brussel, langs Mechelen.	3-00	8-55**			
Brussel, langs Denderleeuw.	7-00	11-45	2-20	3-00	7-40
Mechelen, Antwerpen.	5-00	8-55**	11-45	2-20	3-20 7-40**Mechel.
Lier.		3-00	2-20		
Dendermonde.	f.	3-00	7-00	8-55**	11-45 2-20 3-00
Aelst.		7-00	11-45	2-20	3-00 7-40

Lokeren.	3-00	7-00	11-45	3-00
Nin., Geerardsh. Less., Aeth.	7-00	1-25	langs Doornik. 3-00	
Brugge, Oostende.	f.	6-15	9-15 1-50 4-55* 6-35	
Kortryk, Moskr., Doorn., Ryss.	6-00	9-20	1-25 4-40 7-10	
Douai, Atracht, Amiens, Parys.	6-00	9-20*	1-25** 4-40	
Kales.	6-00*	9-20	7-10**	
Bergen, Quievrain.	7-00	1-25	langs Doornik. 3-00	
Manage, Charleroi, Namen.	7-00	1-25	langs Doornik. 3-00	
Leuven, Thienen, Luik, Verv.	3-00	8-55*	11-45 2-20 3-00	Thien. 7-00**

Landen.	3-00	8-55*	11-45	2-20
Keulen, Aken.	8-55	11-35	Aken 7-40*	
Gladb., Duss., Cref. Ruhrort.	8-55*			

AUDENAERDE.

Van Gent naer Audenaerde.	9-25	2-25	7-45
Van Audenaerde naer Gent.	7-20	12-15	6-00

LAND VAN WAES.

Van Gent naer Antwerpen.	6-20	9-00**	10-20	2-50** 3-50
Van Antwerpen naer Gent.	6-56	8-50**	1-50	2-50** 6-00

STAETKUNDIG OVERZICHT.

GENT, 16 MAERT 1861.

VRANKRYK. — De beraedslagingen, in de wetgevende kamers, over het adres in antwoord op de keizerlyke troonrede, is thans geopend. De betwistingen zyn er zeer hevig en de berispingen welke sommige redenaers aen het goevernement hebben toegestuurd, leggen, de openbare denkwyze genoegzaam bloot, aengaende het keizerlyke programme: *l'empire c'est la paix*. Een vertegenwoordiger van Ryssel, Kolb-Bernard heeft de staetkunde van Louis Napoleon, met eenen lofbaren moed gehekeld, en aengetoont dat Vrankryk in zyn verlies loopt; dat het door Eengeland gespeeld wordt, en dat al de grootheid door het keizerlyk gedroomd, ydele schaduw is, dat geene bestendigheid van duer oplevert. Een tweede spreker heeft aengaende de napoleontische staetkunde in de kwestie van Roomen, het goevernement harde waerheden doen hooren, en met kracht geprotesteerd tegen het diskoers van prins Napoleon. De redenaar heeft veel opschudding te weeg gebragt, zoodanig dat, om het effekt er van te vernietigen, de keizerlyke klapmachienen Baroche, Billault en konsorten, de renegats van 1848, het woord hebben moeten nemen om het goevernement van Napoleon III tegen den voortgebragten indruk te verdedigen.

Eene ongelukkige aanmerking is hier in het voorby gaen te maken, over de handelwyze van onze staetsmannen, die den *Echo du Parlement* tot voetstuk hebben. Did blad veroorloft zich in de oogen van het land de sprekers te ridiculiseren, welke in de wetgevende kamers van Vrankryk het keizerlyk politiek durven aanranden, en er al de verderfelykheid, de schande en oneer er durven doen van uitkomen. Het houdt den zot met mynheer Kolb-Bernard, die zich zoo krachtdadig van zynen plicht heeft gekwet, en is onbeschaemd genoeg van den persoon aen te vallen, in zyn byzondee leven, om het belang te verkleinen door zyne reden voortgebragt. Dit alles wordt gedaan in den vorm van

byzondere correspondentie: men schryft uit Parys, en zoo voorts. Wanneer men zich voorsteld, dat Rogier en Kazal, twee franschmans, in Belgie sedert 30 jaren geveet en gesmeerd, van het zweet van den nationalen arbeid, door hun orgaen zulke korrespondentie aenkleven, die de mannen van hart, durft belachelyk maken als zy zich tegen het schandalige regiem van het bonapartismus durven uiten. Zyn wy niet in regt van zulke ministers te mistrouwen voor den dag van gevaer. Ja, wy hebben dit regt, een franschman die onregstreeksch het despotismus vleidt, met de genen te laten ridiculiseren die er zich tegen uitlaten, kan het betrouwen van het Belgisch leger niet genieten; even min mynheer Rogier, kan ons voor de binnenlandsche werkzaamheden niet gerust stellen. Den eenen noch den anderen kan ons vertrouwen hebben, Belgen alleen, zullen ons tegen over die fransche *alverstaenders* den noodigen moed kunnen inpreken. Het zyn de fransche niet die wy vreezen, al hadden zy gulden sporen aen.

ENGELAND. — De nieuwe staet van zaken in Itaeljen door Vrankryk en Engeland voortgebragt, is heden in het Engelsch parlement het onderwerp van een ernstig en inlichtend onderzoek geweest, waerin men al de draden ziet bloot leggen door de pimontesche arglistigheid saemgeweven, ten profyten van eene enkele familie, en eenige aenhangen. Lord Hennesy, heeft in die zaak zoo veel doorzigt gegeven, dat de eenvoudigste niet meer kan betwyfelen, voor hoe veel de grootheid van Garibaldi, op geheel dien theater moet geschat worden. Lord Hennesy, stelt hem, ons voor ver achter Talma gebleven te zyn. Gelyk wy vroeger gezegd hebben, zal Itaeljen het *liberale* despotismus van het huis van Sardinien, — want het zal in den naam van het volk onderdrukken, — zich aen dry oorzaken hebben toe te schryven: 1.° De moorddadige plannen, door Louis-Napoleon over Europa gedroomd, en in welke Victor-Emmanuel, een instrument moet wezen. 2.° De eedbreuk der engelsche staetsmannen, Russell en kompanie, die in Sicilien de niet tusschenkomst verbrekende, door de scheepsbemanning, de

tocht van Garibaldi, hebben doen lukken, en de verrader Liborio Romano verstout hebben, en ten 3.° De styfhoofdigheid van het oostenryksche juk, — dat wy vervloeken benevens alle onderdrukkende stelsels. — Eedbreuk, verraed en schraabzucht, zie daer de dry elementen, waerop de zeden van het nieuwe koningryk van Itaeljen zich neêrzet. « Lord John Russell, zegt Hennesy, is de schuldige bewerk van het verval van Engeland in den eerbied der volken. Wy zyn mistrouwd en gehaet op geheel het vaste land. Wy hebben onze overeenkomsten gebroken. Over eenige jaren zegt hy, indien Vrankryk Ierland bedreigd hadde, al de baijonnetten van Europa zouden zich tegen den kolos gekruist hebben; heden zoeken wy te vergeefs die genendheid, die vriendschap, want wy hebben, onze vrienden verraden, om den franschen keizer, dienstig te zyn: John Bull, zal te laet *méa culpa* zeggen, of de kaert moet omkeeren.

VEREENIGDE STATEN VAN AMERIKA. — De nieuwe voorzitter der vereeniging, de heer Lincoln, vindt harde bezigheid by het nemen van zynen stoel als president. By de afbreuk van de vereeniging der slavenstaten, welke heden eenen byzonderen bond uitmaken, rigten er zich nog voor de persoon van de president, erge gevaren in het duister op. Te Baltimore heeft men eene samenzweering tegen zyn leven ontdekt, in den zin van den aanval van Orsini tegen Napoleon III. De uitvoering der samenzwering, zou plaets gehad hebben, gedurende de reis van den voorzitter door de staten der vereeniging; doch men weet niet op welke wyze; al het geen er van bekend werd, is dat den aanslag zou moeten gebeurd hebben, met eene machien infernal, de schandelykste in vreedheid, welke ooit op het leven van een man kon bedacht worden.

Hoe groot is de zedeles die wy daer uit te putten hebben: Orsini, doet een aanslag op het leven van Napoleon III, omdat hy deze aanziet als de eenige hinderpael der italiaensche vryheid en onafhankelykheid. Eenige honderde uren verder, in een land waer de slaverny in de vryheid heerscht, rigt men een aanslag te

KAREL DE STOUTE,

DOOR WALTER SCOTT,

VERTALING VAN GUSTAEF BRAEM.

1.° DEEL. — 3.° KAPITTEL.

3.° Vervolg.

Daer hy genoeg met de zwitsersche omwenteling bekend was, zoo twyfelde hy niet of het was een oorlogstrophee, voortkomende van den eenen of anderen stryd tusschen de bewoners dezer bergen en de leenheeren aen wien zy hadden toebehoort.

De uitnodiging om zich aen tafel te zetten onderbrak de overdenkingen van den ouden engelschen koopman; en een groot getal personen, byna allen inwooners van het huis Biederman zette zich neder aen eene wel opgediende tafel waer de lekkerste spyzen op prykten. De landman deed de eer van zyne tafel met eenen opregten gastvryen smaak en noodigde de gezetenen uit, door hunnen appetyt te bewyzen, dat zy zich zoo wel als ten hunnen huize bevonden. Gedurende de maelyd onderhield hy zich met den oudste zynen gasten terwyl de jongelingen en knechten in stilte voort aten. Vooraleer van tafel op te staen bemerkte men iemand die voor het venster passeerde, iets wat aen een aental der dischgenooten scheen te behagen.

— Wie komt daer voorby te gaen, vroeg Biederman aen degene welke in de nabylheid van het venster zaten.

— Het is onzen kozyrn Rodolphe van Dunnerhagel, antwoordde met haest een der zonen van Arnold.

Dit nieuws scheen aen al de jongelingen en voornamentlyk de zoonen van den landman te behagen. Dezen laetsten antwoordde op eenen statigen toon.

— Uwen kozyrn is welkom, ga, het hem zeggen en doe hem binnen komen.

— Twee of dry zonen rigten zich op als waren zy van elkander ja-toersich geweest om aen dezen nieuwen gast de eer van het huis te bewyzen. Het was een welgemackten jongeling, met zwart hair en kleinen

baerd. Zyne kleederen waren byna dezelfde als die van Arnold, doch van fyner laken en met kostelyk borduersel bezet. Aen zynen hals hing eene gouden keten aen wier einde een medaillon van hetzelfde metael was vastgehecht.

Zoo als menigen modejonker van onze dagen, die den toon aen de jongelingschap schynen te willen geven, wordt hy door byna al de zonen van Biederman oogenblikkelyk omringd.

Arthur Philipson scheen nothans te willen bemerken dat twee personen van het gezelschap hem met wat minder eer onthaelden. Zelfs was het met eene zekere koelheid dat Arnold Biederman den jongen Berner den welkomgroet toestuurde, want Rodolphe had Berne voor geboortestad. De jongeling haelde een toegezegde pakiet voor den dag en overhandigde het den landman met veel eerbewyzing en wachte het antwoord af, terwyl Arnold kennis nam van hetgeen het bevatte. Maar de patriark bepaalde zich met hem uittenoodigen deed aen den disch te nemen en Rodolphe nam plaets aen de zyde van Anna van Geierstein, plaets die hem door een der zonen van den landman, met eene zekere eerbewyzing overgelaten werd.

De jonge Engelschman scheen ook te bemerken dat deze juffer den nieuwen gast met eene zekere koelheid bejegende. Hy zag dat Rodolphe haer in stilte eenige woorden toestuurde. Anna antwoordde hem kortaf, maar een der zonen van Biederman, die zich aen de andere zyde bevond, scheen een beter begryp te bezitten want de twee jongelingen begonnen te lachen. Anna scheen hierover gestoord te zyn en bloosde van misnoegen.

— Indien ik een dezer bergbewoonders onder myne handen kon krygen, dacht Arthur by zich zelve, ik zou hem wel de goesting tot lachen ontnemen. Maar nu wat scheelt het my wat raekt my die onbeschoften ik hen toch morgen verlaten moet?

Terwyl Arnold aldus in diepe gedachten verzonken was, vroeg de gastheer wyn en deed er de twee reizigers en Rodolphe Dunnerhagel een beker van overhandigen.

— Gy kozyrn, zegde hy, gy zyt aen een lekkerder wyn gewoon dan deze die slechts den gewoonen opbrengst van Geierstein's wyngaerden uitmaakt. Kunt gy het gelooven, voor hy voort, zich tot den ouden Philipson wendende, dat er burgers in Berne zyn, die hunnen wyn van Frankryk en Duitschland doen komen.

— Myn bloedverwant keurt dit slecht, zegde Rodolphe, maar men heeft overal het geluk niet wyngaerden als die van Geierstein te bezitten. Terwyl hy dit zegde, liet hy zyne oogen op de jonge meid vallen. Maar onze ryke burgers, ging hy voort, welke eenige dukaten op zy hebben, gelooven niet dat onzen wyn met den vreemden vergeleken kan worden. Wy zullen het beter hebben, wanneer wy eenige vatten bourgony wyn zullen ontvange, die ons slechts het vervoer zullen kosten.

— Wat wilt gy zeggen, kozyrn Rodolphe, onderbrak Arnold Biederman.

— Het schynt my edele bloedverwant, dat de brieven, die ik u daer zoo even overhandigt heb, u daer genoeg inlichtingen moeten over geven, en dat zy duidelyk genoeg melden, dat wy den oorlog aen Bourgondien zullen verklaren.

— Ah! riep Arnold uit, gy kent dan den inhoud myner brieven? Nog een bewys dat de tyden in Berne wel verandert zyn, sedert wanneer zyn dan al de gryze ouderlingen dood, om aldus jonge snoorbaerden tot de openbaere ambten te roepen.

— De senaet van Berne en den Bondsraad laeten toe, antwoordde de jongeling een weinig ontsteld, dat de jonge lieden met hunne besluiten bekend zyn, naemate zy de zelve moeten uitvoeren. De nadenker kan zyn vertrouwen aen den dapperen schenken.

— Niet vooraleer het oogenblik van stryden daer is jongeling, antwoordde Biederman op een plegtigen toon. Wien is dien raedsheer die de staetszaken in tegenwoordigheid van vrouwen en vreemdolingen verklaren zal. Ga Rodolphe en gy allen jonge lieden, u met oefeningen bezig houden die met uwen ouderdom overeenstemmen en tot nut van uw vaderland kunnen dienen, in plaets van u met dingen te bemoeien die u niet betreffen. Dit zeg ik niet voor u jongeling, voegde hy er by, terwyl hy Arthur bezag, gy hebt rustnoodig.

— Met uwe toestemming, mynheer, zegde de oude Philipson zou ik het tegenovergestelde meenen. In Engeland denken wy wanneer wy door eene oefening vermoed zyn dat wy ons door eene andere moeten uitrusten; by voorbeeld indien wy moede van gaen zyn dan ryden wy te peerd en rusten beter uit dan op een pluimen bed. Indien uwe zoonen het toelaten zal Arthur aen hunne oefeningen deel nemen.

— Hy zal hen misschien wat onbeschoft vinden, antwoordde de Helvetiaen, doch zoo als het u belieft.

De jonge lieden verlieten het huis en begaven zich op het grasplein dat

gen het leven van hem die de vryheid en de onafhankelykheid in zynen persoon vertegenwoordigt.

De eerste onderdrukt, met het geweld der wapenen, slagtofferd duizende soldaten, verdelgd, plunderd, roofd en brand. Zyne schynheilige behendigheid, overdekt sints tien jaren, den helft van Europa met stroomen bloeds. Een man wilt dit monster aen Europa vreten, hy valt onder het mes des beuls neder.

Hier is de schelmdaad tegen de verdediger der samenleving gerigt; tegen hem die de trafik van den slavenhandel veroordeeld; die wilt dat de vryheid voor een ieder de heiligsten eigendom van het menschedom is, en dat de wetten alleen, die vryheid moeten waerborgen, tegen het misbruik dat er kan van gemaakt worden: De schuldigen, zullen by de afgevallene staten geheimelyk gevierd worden, en het regt zal zwygen. Zie daer het verschil.

Partijen.

Wanneer men niet de gedoogzame slaef van het bedrieglyk en ongedoogzaam liberalismus is, zou het niet miskomen, alle dagen in kwestie van grondbeginselen, zyne geloofs belydenis te vernieuwen, of al gauw, zou men ons betigten, vande eene of de andere party die de samenleving bedrygen, aen te hangen. Inderdaed, vindt men iets goeds by de katolyken, iets goeds voor het algemeen belang wel te verstaen, men is aen de papen verkocht, 't is monseigneur, die den hondt of zynen *socis*: Vindt men een maetschappelyk leerstelsel dat regtveerdig is, in de *doctrines* van Mazzini, en durft men er van gewagen, men is een omverwerper, een radikaal, die de familie wilt ontbinden de eigendommen vernietigen, en de verdediging van den grond aenpreken. Men moet zich liberaal noemen, of den rug houden en de mannen van de *coterie*, er laten op kloppen. Het *Werkverbond*, heeft by herhaalde malen verklaerd, dat het, als orgaan der maetschappyn, aengeene van beide partijen die na het bewind van den staet streven vast is, noch stoffelyk noch zedelyk; dat het noch van den invloed, noch van de gunst van wie het ook zyn moge wilde afhangen. Wy behooren noch tot Mazzini, noch tot Loyola, noch tot *Baes Kimpe*. De vryheid van ons karakter welke wy niet bedwingen, noch willen, noch kunnen, om gelyk de brood schryvers van het *Journal de Gand* en zyne twee buiksprekers, eene waarheid te verbloemen, die in de schaduw of in het dag licht te stellen, ingevolge zy aen het belang hunner party of voor- of nadeelig is, is de waerborg van onze volkomene onafhankelykheid.

Als vlamming wy zyn van ons land en behooren derhalve tot de groote vlaemsche party, welke, tusschen de hairklieveren, onnoedige twisten en persoonelyke verwijtelyken, — door de hedendaegsche staets partijen zoo zeer gevierd, — een dag zyne plaats zal nemen en de stem aen het volk zal laten, de eenige ware en gebiedende stem: want het volk alleen is de natie?

Onze beginselen dus zyn vlaemsch, onze zeden zyn vlaemsch: de werkers zyn noch niet verbasterd; zy zyn vry en vlaemsch in handel en in wandel, en hebben uit geen doel van eigenbaet of zelfzucht niet de minste omkeering in hun hart te vreezen. De vlaemsche party is de party van het werk, de eenige duurzame; om dat zy regtveerdig is; de eenige liberale omdat zyne geene loutere schrabzucht voor doel heeft, maer het algemeene belang behartigd; de eenige van wezentlyke waerdigheid, om dat zy aen de zending van den mensch hier op aerde beantwoord, voor het heidendom van het gouden kalf geen wieroek brand, en alleen in de zedelyke strekking naer het goede, de juiste verdediging van het regt zoekt.

Met zulke beginselen is het onmogelyk aen een der beide staetspartijen verkocht te wezen, want geen hunner beiden, kan de waarheid voor grondslag hebben, mits eene waarheid wanneer zy van den kant der katolyken komt voor de liberalen van heden eene logen is, en zoo heen en weder. Wel-dan als eene waarheid, slechts eene waarheid is, ingevolge zy aen het zelfbelang eener party beantwoord, waer zyn dan

de zoo verschillende belangen der massen, die allen op eene enkele en groote waarheid moeten gesteund zyn: De regtveerdigheid? Nergens.

De zoo gezegde liberalen van den dag, wie zyn zy en wat willen zy? Vraag het aen duizende onder hen, zy weten het niet, maer toch zy zyn liberalen, het is de mode; eenige anderen zyn het niet minder, want hunne platvoetery, hunne laegheid van tien a twaalf jaren aen de dignitarissen van den tempel, zyn door een plaetseken vergolden, *men laet hen «het vuil lynwaed wasschen.»* Maer vraag hen niet wat zy verstaen door het woord *liberaal*? Of een echt liberaal niet een man is, gestreng voor zich zelve, gedoogzaam jegens andere? Een man die de regtveerdigheid wilt, de misbruiken te keeren gaet, de vryheid van het geweten eerbiedigd, het genot der regten wilt voor kleinen en grooten, de ontvoogding der mindere klassen, het volksonderwys, het stemregt, de verdediging van impost en kontributien in evenredigheid der fortuin, de afschaffing der belasting die op den arbeid weegt, de verbroedering van alle standen en het uitroeijen van al wat despotiek is, zoo wel in poletiek leven, als in den ommeegang met de menschen in zaken van handel en nyverheid.

Neen, volgens de mannen, die al die popen doen dansen, om liberaal te zyn in hunnen zin, is er iet meer te doen. Men moet een uithangberd hebben vol met kwakzalverien afgeplaesterd, met de woorden: «oude of nieuwe liberalen» en voor doel hebben dupen te maken. De kwestie is van zich door alle middelen aen het schoteltken te houden, door listen en lagen, door bedrog en huichelary. Volgens onze verlossers, kan men geen liberaal zyn, als men van des morgens tot des avonds niet schreeuwt op nonnen en papen, op kerken en Godsdienst; als men niet al de schandelijke geschiedenissen, waer aen eenige paters zich pligtig maken, nauwkeurig in zyne kolommen over neemt, en gelyk de *Stad Gent*, met *permissie*, niet vyf maal zyn *saillieblaedjen* volplaesterd met de zaak Maillet of al andere. Men kan geen liberaal zyn, als men niet zegt dat de *komieke bocherie*, iets grootsch is; dat het inrigten der journalen, om de stadhuisheren halve goden te maken, gemakkelij is; dat de stadspenningen verspeeld worden aen onnoedige werken, dat de doorsnede van nuttelooze straten aen de kontribabelen zoo veel geld kost, als er, in andere wyken nog zoo veel voor de gezondheid te doen valt. Men kan geen liberaal zyn als men niet goedkeurd, dat de genen die aen 't koordeken zyn hunne neven, vrienden en aenhangers plaetsen, vruchtbare baentjens openen, in administratie van hospitalen en zoo voort, in een woord, men kan geen liberaal zyn met den oogenblik dat men liberaal wil wezen.

Moteur van Ericsson.

De toestel van Ericsson om de lucht waer in wy leven als eerste kracht te bezigen is zeer eigenaerdig van bouw; heel en al verschillend van de gewonnelyken bouw onzer gekende stoommachinen. Het bepaelt zich by eenen liggende cilinder, open langs de regtere zyde, welke wy de zyde van de staf, (*tige*) van den piston zullen noemen; langs den linken kant gesloten, in den vorm van het onderste van eene flesch; latende aldaer eene cilindrieke ruimte, waer van men zich het figuer kan verbeelden als men eenen hoed met halfronden bol lyk die van Garibaldi, in eene buis steekt. Deze holte, dient als vuierplaets, met roosteringen en aschput, en is van binnen bekleed met ovensteen, zoo gezeid «*pierre refractaire*». De verbrandings-gazen, achter het *fornys* verwarmd te hebben, vliegen door eene kromme buis, verspreiden zich over deszelfs voorste gedeelte en ontlasten zich door eene kagelbuis of schouw naer buiten; geheel het toestel is omringd van eenen mantel van plaetyzer, zoo gezeid «*chemise*» hebbende tusschen zich en de cilinder eene ruimte van het vyfden van deszelfs diameter.

Er blyft dus rondom deze holte of vuierplaets in den binnen omtrek van den cilinder eene zekere tusschenplaets. In het overige van den cilinder, bemerkt men twee pistons. De eerste onmiddelyk achter de vuierplaets, is saemgesteld uit eene bolvormige schyf plaet zyn links, en eene gegoten yzeren platte schyf regts. De ruimte tusschen beiden, is

aangevuld met eene stof dat slecht de warmte geleid, zoo als asch of gestampde kool. Aen den omtrek van deze piston na binnen of links, is er een plaet cilinder vastgemaakt, welke aen geheel dit toestel den vorm van eenen kroes geeft. Het korpus des pistons is schuins uitgedraeid van regts naer links, lyk den boord van eene klep of *soupape*. In die schuinsche groef, zit een veerende stalen ring die ingevolge hy door de drukking op die schuinte naer regts voor aangedreven, zich uitzet tegen de binnen wanden van den cilinder en aldus luchtdicht komt. In midden is de staf of de *tige*: men noemt dit voedings-piston.

Achter deze piston naer regts af, bemerkt men een tweede piston genaemd, werkzuiger van gegoten yzer, dragende over het kruis twee kleppen of klappeen, die zich naer binnen openen en met drukveeren worden toegehouden. In midden gaet de staf van den eersten piston licht digt door eene stopbus of box genaemd. Deze piston in eene verkeerde rigting met de klappeen over zyn kruis, heeft twee staven in het zelfde watterpas van den eersten staf.

By de werking, is vooral aen te merken de gang der beide pistons voorzeid; de eerste genaemd voedings zuiger dient tot het voortbrengen der beweging als moteur; de tweede, werkzuiger, om de nieuwe lucht aentevoeren. Alvorens de machien in gang is, mag men ontrent eene halve uer rekenen.

Als de buitenomtrek van het *fourneis* bronsachtig gloeiend is, men draeidt aen het jagtwiel, om de toestel in den gang te steken, dan ziet men in beide pistons eene verschillende beweging. De eerste is reeds eenen zekeren afstand weg als de tweede, of werkzuiger, zich nauwelyks begint te bewegen. De ruimte welke daer door tusschen beiden komt, verdunt de lucht die er in is en de dampkring van buiten geene drukking ontmoetende opent de klappeen van den tweede piston en vult deze ruimte met koude lucht. Nu gaen beide zuigers in eene gelyke beweging, naer links af tot de vuierplaets. De eerste, die van de plaet cilinder omringd is zoo als voorzeid, schuift met deze cilinder tusschen de ruimte van het *fourneis* en de binnen omtrek van den cilinder, en sluit zich tegen den halfronden bom van dit *fourneis* aen, gelyk twee kroezen op elkander; intusschen dit gebeurd, heeft er zich eene klep boven den mantel van het *fourneis* geopent, om toegang aen de binnen lucht naer buiten te geven, en aldus die beweging zonder tegenstand te verwezentlyken. Deze klep, zich onmiddelyk weer digt sluitende, laet dan eene zekere kwantiteit lucht tusschen de beiden op elkander, en die lucht met de warme platen in aenraking, geeft op dien oogenblik drukking genoeg om de beide pistons regts te dryven. De eerste piston, alweer sneller in zyne beweging, persd de lucht samen welke zich in de ruimte bevindt tusschen beide en doet de kleppen des tweeden sluiten. Wanneer de koers nu van den eersten op het laatste derde van zynen loop komt, is de drukking tusschen hem en het *fourneis* van een atmosfeer verminderd; de veerenden stalen band welke rond den piston op de schuinte lyk eenen *soupape* zich aansluit, wykt dus links af voor de samendrukking van de koude lucht tusschen beide pistons. Het terug wyken laet aen de zamengeprangde koude lucht den doortocht naer binnen, schuift tusschen den plaetcilinder en zet zich achter den piston, — om beter te verstaen — in den kroes, aldaer door de hitte van den plaetcilinder onmiddelyk verwarmd, zet zy zich uit een, en dryft de pistons beiden naer regts af tot dat zy tegen aen elkander zyn en den omkeer van het machien verrigten gelyk in al andere, stoomtuigen.

De hoeveelheid lucht, by alle slagen vernieuwd tusschen de beide pistons, is juist de zelfde hoeveelheid welke door de klappé zich naer buiten zet als de piston links af gaet. De snelheid van den gang voor een paerd kracht, is 45 toeren per minuut, en het verbruikt 2 a 3 kil. cokes in het uer, of min als de helft van eene stoommachien van de zelfde kracht. De verschillende bewegingen zyn voortgebragt door eene combinatie van hefboommen in verschillende rigting, te lang om hier neer te schryven, dit is enkele mekaniekery welk geene moeijelykheid oplevert.

Men ziet dus, dat het toestel, de uiteenzetting der verwarmde dampkringslucht voor hoofdzakelyk doel heeft.

nemen en ziedaer de reden myner reis.

— Het zou my veel genoegen doen, myn edele gastheer van met u myne reis voort te zetten; maer myn God gy zoudt beter, volgens uwen persoon eene uitdraging dragen dan een vredetraktaat.

— En ik zou er nog by kunnen voegen dat uwe redevoeringen meer voor den stryd dan voor uwen handel zyn.

— Ik heb het zwaerd in de hand gehad, vooraleer ik met de el werkte, antwoordde Philipson al glimlachende en het zou wel kunnen gebeuren, dat ik tot de eerste terugkeere.

— Dit is wat ik dacht. Gy hebt misschien alsdan onder de bannieren van uw vaderland gestreden en dit stryden veredelt de ziel. Maer den slag waeren ik deel nam had dit doel niet, het was den ongelukkigen stryd van Zurich, waer de zwitsersche hunne eigene landgenooten aenvielen; in uwe krygshoeken vindt gy dergelyke gruwelen niet aangestipt.

De koopman liet zyn hoofd op de borst neerzinken, sloeg zyn hand op het voorhoofd als iemand die in diepe gedachten verzonken was.

— Helas! ik verdien de pyn die uwe woorden my aendoen. Welke natie kan er zich een gedacht over den toestand van Engeland vormen! Wie kan het gelooven, zonder een land gezien te hebben, verseheurd door den inwendigen twist, door oorlogen in de verschillende provincien geleverd en waer het bloed de schavotten afluoft? Zelfs hier in uwe rustige gewesten, moet gy van de burgeroorlogen van Engeland hooren spreken hebben.

— Ik heb nog gehoord dat Engeland hare eigendommen door eenen inwendigen oorlog voor de kleur eener roos, verwoeste; is dit al geendigd?

— Naer het my toeschyn, blyven deze geschillen voor het oogenblik rusten, antwoordde Philipson.

Terwyl zy aldus in gesprek waren werd er aen de deur geklopt.

— Binnen, riep den meester des huizes en Anna van Geierstein, bood zich met den erpbied die de jonge lieden aen hunne ouders bewyzen, aen.

Einde van het derde kapittel.

(Vervolg by naeste.)

Deze vertaling is het eigendom des Uitgevers.

er voor lag, Anna van Geierstein en de overige vrouwen des huizes, zetteden zich op eene bank neder om te zien wie de overhand zou behalens En de twee ouderlingen welke by hun gesprek gebleven waren, hoorden weldra het gerucht en gejuich der spelende jongelingen. Den meester des huizes vulde nog eens den beker van zynen gast en goot het overige der flesch in zynen kruik.

— Waerde vreemdeling, zegde hy, de wyn verlevendigt het gehengen wanneer hy in den ouderdom waarop het bloed verkoeld, genomen wordt. Nogthans zyn er oogenblikken dat ik wenschen zou dat Noë nooit den wyngaerd had geplamt, wanneer ik myne landgenooten, zich even als de Duitschers, met wyn opvullen zie, zoodanig dat zy al hun vermogen en verstand verliezen en hun leven als echte zwynen doorbrengen.

— Ik heb bemerkt, dat deze ondeugd, verschrikkelijke voortgang in uw land, waer zy over eene eeuw onbekend was, doet.

— Zy was er onbekend, omdat men er zeer weinig de wyn kende en dat men er uit geen landen invoerde, want niemand bezat de middelen om iets te koopen dat onze landen niet opleverden. Maer onze oorlogen en zegeprelen hebben ons rykdom en roem verschaft, maer volgens de denkwyze van een Zwitser ten minsten, zouden wy ons van alle twee gemakkelij kunnen passeren hebben, indien wy enkel onze vryheid daerby terug bekomen hadden. Nogthans is het iets dat den handel, van lieden zoo als gy en die ik eerbiedig, ons hier verschaft. Gy begeeft u, zegt gy, naer Bale en van daer naer het kamp van den hertog van Bourgondien.

Ja, edele gastheer, indien ik deze reis in veiligheid volbrengen kan.

En gy zult dit zonder gevaer kunnen doen, indien gy hier twee of dry dagen wilt verblyven. Want ik moet dan zelf deze reis ondernemen, voorzien van eene geleide, die my voor alle gevaer waerborgd. Gy zult in my eenen zoo zekeren dan getrouwen gids vinden, en gy zult my over de vreemde landen inlichtingen geven, die ik yurig wensch te bekomen. Is de koop gesloten.

Dezen voorstel is al te voordelig, om dat ik weigeren zou. Maer mag ik u naer de reden van uwe reis vragen?

Ik heb dien jongeling daer bekeven om dat hy van openbare zaken in tegenwoordigheid van de gansche familie en zonder achterdocht gesproken heeft. Maer het ware onnoedig het nieuws dat ik ontvangen heb aen eenen zoo voorzichtig menschen als gy verdoken te houden. Wat meer is de openbaermaking zou er u weldra mede bekend maken. Gy hebt mogelyks reeds

veel van den wederzydschen haet hooren spreken die er bestaat tusschen Lodewyk XI, koning van Frankryk en Karel, hertog van Bourgondie, hygenaemd Karel de Stoute. Daer gy met deze twee landen bekend zyt, zoo zult gy wellicht de reden van dezen wederzydschen haet die hen tot groote vyandschap heeft gebragt, kennen. Lodewyk XI, die zeer slim is, maekt van zyn gezag gebruik en neemt alle middelen te baet, om de inwooners van het kanton Berne te doen besluiten aen Karel de Stoute, den oorlog te verklaren. Van een en anderen kant gedragt, Karel zich zoo als gewoonelyk naer de begeerte van Lodewyk. Onze geburen en bondgenooten van Berne gedragen zich niet zoo als hy en houden zich met den landbouw niet bezig, maer zy dryven eenen grooten handel die door den hertog van Bourgondie verscheidene malen is gestremd geworden.

— Hun gedrag wordt inderdaed als onverdragelyk aenzien.

— Gy zult dan gemakkelij begrypen dat Berne en de kantons der steden, gesmeekt door een dezer souverainen en fier over onze vorige zegeprelen en ons gezag nog willende vermeerderen, tot den oorlog geneigd zyn waervan den uitslag den zegepraal, verriking der republiek en eene vergrooting van het grondgebied is.

— Ja, myn edelen gastheer, zegde den ouden Philipson met vuur, en voegd er roem by. Het verwondert my niet dat de jonge lieden uwer kantons tot den oorlog geneigd zyn wanneer zy over hunne oude zegeprelen denken.

— Gy zyt geen voorzichtigen koopman, indien gy den goeden uitslag van eene stoute pooging tot eene aenmoediging van eene andere stoutheid aanziet. Laet ons een beter gebruik van onze overwinningen maken. God zegende onze wapens, wanneer wy voor de vryheid streden. Maer zal hy hetzelfde doen, wanneer wy voor eene vergrooting van grondgebied of voor het goud van Frankryk stryden.

— Gy hebt gelyk er aen te twyffelen, antwoordde de koopman, met meer gelatenheid. Maer denkt dat gy het zwoerd uit de scheide trekt om een einde aen het tergend godrag van Karel de Stoute te stellen.

— Hoort, myn goede vriend, zy zouden zeer weinig spel van den handel, die nu de aandacht der burgers van Berne op zich trekt, kunnen maken. Nogthans zullen wy onze bueren en bondgenooten in eenen regtveerdigen stryd niet verlaten en het is byna aengenomen dat er zich eene deputatie by den hertog van Bourgondie zal begeven om eene herstelling te bekomen. Men heeft my aangewezen om deel aen dit gezantschap te

De versche lucht by iedere slag van den piston tusschen de beide pistons aangevoerd en dan door de saempersing tusschen de plaat-cilinder achter den voedings-piston gedreven, verkrygt eene temperatuur van 300 gr. boven de temperatuur waarin wy leven zynde, middelmatig 10. Zy beantwoordt gevolgentlyk aan eene spanning van 1 3/4 atmosferen. Van deze drukking, rekent men als evenwigt met de lucht van buiten op één atmosfeer verlies, blijft 3/4; voor vryving of lydende tegenstand, verleent men nog 1/4; zoo wel dat er voor wezentlyken moteur eene halve atmosfeer overblyft, dat is te zeggen, nagenoeg 63 dekagrammen by vierkanten centimeter gewigt, aen drukking, als eerste kracht.

Men ziet dan schielyk dat dit toestel tot nu toe weinig geschikt is, om aen de eischen der nyverheid, voor wat deze, van groote paerden-kracht betreft, te voldoen. Om aen die vereischen te beantwoorden, staet er eene eenige en groote oorzaak in den weg, namelyk de mogelykheid van den dampkringslucht waarin wy leven tot eene spanning van dry of vier atmosferen te gebruiken. Tot hier toe is die mogelykheid niet gebleken.

Tot daer, zal het voor dit toestel eene ernstige moeilikheid blyven, machienen van groote kracht te vervaerdigen. Deze moeilikheid bestaat nog vooral in het schielyk verwarmen van eene groote hoeveelheid versche lucht welke by iederen pistonslag moet vernieuwd worden; de snelheid van gang, zou er grootelyks door beschadigd worden, en het volum van het toestel oneindig vermeerderen om door eene grootere paerdenkracht als die welke men noodig heeft om die snelheid in te winnen; bygevolg zou de besparing van brandstoffen er merkelyk door verhindert worden.

Niettemin het théorische vraagstuk is opgelost, aen de praktische ondervinding blyft thans den pligt over, van het te verbeteren en te volmaken.

Belgie betaeld Goed.

Wy leven ten minsten in een vry land, met eenen koning, den besten der koningen, met prinses, die zich meer bezig houden met China, dan met Belgie, en ministers die zich niet willen verriken (??) waer kan men gelukkiger zyn dan in Belgie? wy zyn gerust, en genieten in kalmte en vrede, den voortgang, welke men ons zegt in Belgie te bestaan. Wyk een koningryk! als het onze; welke eene koninglyke familie! welke ministers! hoe zouden zy geene bewonderaers, aenhangers, vleyers, pomadiers en schoonen-kuisschers vinden? Waer vindt men nog eene streek, op de kaart van Europa, waer dat het volk zich in de zon mag luizen zonder dat een groote hem over de beenen heen rydt, en waer dat men zyne armen wyder mag open stellen, en met volle borst al het zoet mag inademen van een vorst, die ons, den eenen achter den anderen niet kraekt, lyk Boustrapa? maer ook Belgie, kykt niet nauw als het op het betalen aankomt, dat is gekend; wy geven lyk melkkoeijen; men heeft maer te vragen. Nooit zal het by ons op wat meer of wat min aankomen. De kluiten komen gemakelyk genoeg binnen, en al de ministers die wy toer op toer hebben gekregen, weten den weg van den zak der kontribubelen, als het er op aen komt. Wy betalen dus aen de koning, 2 propere millioentjens, 751 duizend 322 franks en vyf-en-zeventig centiemen in het jaer; de 75 cent. moeten er by zyn, men zou wel denken dat men zoo maer geeft gelyk het valt: — de oneffen centiemen hebben altyd het air van eene goede administratie — zoo dit komt op iet van 7500 franks daags, of 59 centiemen 's jaers, of eenen centiem per zes dagen van iederen Belg, van beide geslachten; 't is dan niet dat het te veel is. Na al, de kamers hebben wel gezien dat men met dit bagatelke, als vader van familie zyne kinderen niet kan kweken, en de kamers hebben daer ook al eenen middel in geschaft; de kamers kunnen in alles middel schaffen. De Hertog, als oudste zoon, zal 500 duizend franks en de Graef, 150 duizend franks jaerlyks speelgeld krygen; men zal ze ook een klein em-ploijt geven in het leger, dit zal dienen om de kosten te dekken van moustachen-zwart en blink voor de schoenen; als men toch aen 't geven is, waerom gekniest? dat kan een goed belg niet begrypen. Daermée nogtans had de Princes noch geen roode cent gekregen; men zou gezegd hebben dat de prinsessen niet tellen, zoodanig stonden wy te gapen, als wy de kamers, zoo mild voor de eenen, gierig voor de andere zagen; maer wy hadden een slecht gedacht van de kamers; de kamers hebben hunnen pligt gedaen, schoon dat de quincailleur Hymans, er zelf nog geen deel van maakte; zy hebben zelfs niet al te hygezien om iets goeds te doen; en dan nog wat is 500 duizend franks voor een land lyk Belgie? 500 duizend franks huwelyks-dot; eenen mostaerd-marchand geeft zooveel aen zyne dochter! de kamers gaven dan alweer 500 duizend frank, om de eer van het land regt te houden. Wy komen er nog al wel van af, dank aen de kamers, zy weten wat zy bedryven! Vraag het liever aen Fafchamps!!!

Er zyn wel eenige lieden in Belgie, voor wien niets goed is, alles by het hair trekken, en durven zeggen, « dat als men zich mild toont jegens de koning en zyne kinderen, dat de kamers ook iet of wat zouden moeten uitsteken ten voordeelen der genen die de koning op den troon gebragt hebben; dat zy de oude kampers van het jaer 30 zouden behulpzaam wezen voor wie men in 1838, een belachelyk sommeken van 50 duizend franks gestemd heeft. Als men zoo veel centen kan geven voor de genen die voor onze onafhankelykheid niets verrigt hebben, waerom, zou er niet eenige penningen te vinden zyn voor die genen, die er hun vel hebben by te panden gesteld, » hebben zy gelyk? Ik weet het niet, maer het was leutig inder waarheid. Dit spotagtig sommeken, werd in onze roemryke kamers gestemd, alvorens er van de 500 duizend franks voor de prinses werd gesproken. Men had al de moeite van de wereld om het geld uit de klauwen van de buralisten der finantien te krygen. Ah! er was iet aen vast om aen dit sommeken mede te deelen; men moest ten minsten proberen dat men eenen arm of een been was afgeschoten; het geluk van

er met de vrees af te zyn gekomen, was niet voldoende, er waren al te veel van die gevallen, by ministers, goevernants, enz. Men moest een halven kilo lood in de huid gelooft hebben, en dan hadde mynheer Rogier, gezien hoe veel broodkaertjens het feit bedragen kon. Maer anders was het affaire toen de 500 duizend franks van de prinses gestemd waren; des anderdaags waren al de kassen open, al gauw! haest u! het bagatelke moet betaeld worden! Belgie, moet geene schulden hebben, en beloften zyn schulden. Betalen! betalen! en de stukken die vlogen: kassen en zakken 't was al ledig op twee dagen. De koning was te vreden! men verstaet wel, als men toch veroordeeld is het te moeten aenvaerden, 't is dan nog best van het maer even gauw te doen betalen; er is geen verlies aen, en het is meer regulier als men eene goede administratie wilt hebben. Het ware te wenschen dat men het zelfde gedaen had met de oude phalangien onzer vryheid, maer ook die domkoppen, waerom lieten zy zich de pylen der beenen niet afschieten; dit is eene reden.

Een stap vooruit.

Wie toch zou, voor eenige jaren gezegd hebben dat de werkmans-maetschappien, een weekblad, een boekzael, eene teekenschool zouden tot stand gebragt hebben? geen sterveling had zich zoo ver durven wagen; men zou hem voor gek aanzien hebben en aen den neus hebben gelaghen. De eenige antwoord daer op mogelyk, zou geweest zyn, van gelyk, de Stad Gent, de schouwers op te halen en te zeggen: « dat is niet mogelyk, waer zouden zy de middelen halen? men sticht geene journalen zonder geld, men maekt geene bibliotheek zonder geld, men rigt geene teekenklas in zonder geld; zonder geld doet men niets; wy weten beter dan iemand hoeveel schoone centen ons drymanschap; het Journal de Gand, de Echo en ik zei de gek, » aen de schat pligtigen kost, om niet in ons regt te zyn, van niet te kunnen begrypen dat by de werker iets dergelyks onmogelyk is » En nogtans, het blad bestaat, in weerwil van al de drukkende maatregelen door de zoo gezegde mannen van het licht in het werk gesteld om het te verhinderen; in weerwil van hunne uitzendingen en spioenen om het in de herbergen te doen weg nemen. De bibliotheek bestaat alhoewel sommige geheime slaven van het gemeente bestuer niet gelukt zyn er den neus in te draeijen; en nu zondag laest in den Pré-aux-Clercs, by de Vleeschhuysbrug, heeft men de teekenschool geopend, waer reeds talryke leerlingen deelen nemen. Weldra zullen de reeds vroeger ontworpen plannen voor het hoofdzakelyk onderwijs van lees-, schryf- en cyferkunde daer beneven tot stand komen. De noodzakelykheid er van doet zich van dag tot dag meer en meer gevoelen. Te veel werkmans kinderen zyn van dit regt verstooten; want het gunstelingchap zoo nadeelig aen genen welke bescherming ontbreken, heeft in de gemeentescholen niet weinig zynen steert ingedraeid; daer uit volgt de dringendheid van ons ontwerp niet te laten verboomen, op dat de penning van het werk, het brood der ziel geve, aen genen, welke door het lievelingschap, zyn uit den weg gedreven.

De Werkmans-Maetschappien moeten begrypen, dat geene opofferingen groot genoeg zyn wanneer zy voor doel hebben, in de toekomst de zoo lang miskende regten van het volk te doen zegenpralen, en het werk te ontvoogen der verslaving van het kapitaal, dat voor ons slechts de verstomming en de verlamming is, en by gevolg de ellende, de aermoede in al hunne afschuwelykheid.

« Zyn onze gemeente scholen, zal men zeggen, niet voldoende tot dit onderwijs; zy kosten aen de gemeente kas beter gezeld, aen de gansche bevolking, schoone kluiten genoeg, op dat de aenvragen der vaders van familie, hier aengaende, geene scheepbreuk lyden? »

Indien de meening, welke de zoo menschevriende stichter van het volksonderwys, de heer Van Crombrugge, hier ter stede, bezielde, getrouw was nagekomen, van slechts de kinderen van noodwendige ouders in die scholen op te nemen, er zou geene plaats ontbreken; maer het is zoo niet, menigvuldige aenvragen van werklieden worden zoo niet van de hand gewezen, ten minsten in het karton geleid: « des choses à rémemorer » andere worden opgenomen, welker toestand ver van gebrekkig is, en dat is eenigzins begrypelyk: De werker als mensch zynen burgerlyke regten onzegt, is voor het stelsel der regerende party, nog van te weinig aenbelang; hy heeft geene stem in de kiezing, er is derhalve, geen gevaer van hem willekeurig te behandelen en zyne billyke vragen van de hand te wyzen. In tegendeel, er zyn winkels, herbergen, enz. die de eens van het kiesregt betalen, aen deze, moet men zyne bereidwilligheid toonen en al doen wat men mogelyk doen kan.

Wat er meer van is, het bestuer of de bestuer commissie hangt een weinig aen den vorm: wanneer een vader zyn kind, het gemeentelyk onderwijs wil laten genieten, hy moet voor al wel opletten dat de aenvraag er van, niet geschreven wordt in den zin van iemand die zyn deel aen een regt vereischt en zeggen: « mynheeren, ik verzoek U. myn zoon als leerling voor de kommunale school te willen opnemen, » dan ligt hy op eens ter aerde; maer men schryft « Hoog geachte en Wellevende Heeren, ... ik bid ... ik smeek ... 't is de gunst welk ik vraag ... uwen ootmoedigen! ... onderdanigen en dienstwilligen ... enz. Dit alles met een fyn penneken op minister papier, of te wel men zoekt een beschermmer, een man van het koordeken, dat is de gemakkelyksten weg nog van allen!

Maer in hoe ver kan dit gemeente-onderwys eene gunst zyn, en met welk regt, als het niet willekeurig is, kan het gemeente-bestuer, deze, die gunst toestaan, anderen dit regt weigeren; of te wel kan het gemeentelyk onderwijs eene « gunst » zyn? Of kan het voor den werkmans een regt miskent worden? dat is iets dat wy loochenen.

Om eene gunst te zyn, zou men moeten aentoonen, dat het stichten dier scholen niet met de penningen van het werk betaeld wordt, « en dat is niet mogelyk. » De werkmans alleen, betaelt al de gestichten van onderwijs, van bermhertigheid, van weldadigheid, tot zelfs de rasphuizen

en de roede waarmede men hem geezelt. De werkmans, betaelt het budget: de legerbenden, welke hem het lood in de borst schieten, de regters die hem veroordeelen. Want de werkmans alleen, betaelt de imposten en contributien. Het is van het zweetzynsarbeids dat men hem de pachten en lasten afperst op eetwaren, brandstoffen, kleedingstukken, door hem verbruikt; hy stort regtstreeksch of onregtsstreeksch den opbrengst van zynen salaris, in de kassen van staet en gemeente, en hy zou geen regt hebben, om zyn deel in het onderwijs te eischen, welke men met zyn eigen penningen verwezenlykt?

Het is nogthans zoo, dit onderwijs wordt alleenlyk als eene gunst gegeven, en veelal met de gedachte van het tot een hefboom, voor hunne party te maken.

De maetschappien, moeten er zich wel van doorgronden, alle gunsten zyn vernederd en beschadigen het doel dat wy beoogen. De werkers moeten dus voor hunne kinderen, dit onderwijs der gemeente als een regt, niet als eene gunst, afvragen, en daer, by het tegenwoordige regering-stelsel, die vraag in den wind wordt geslagen, is het hunnen pligt door hun eigen initiatief het hoofdstoffelyk onderwijs in te rigten, om te doen zien, dat het werk voldoende is, om, vry van alle verbintenissen met de magtige van den dag, door zyn onafhankelykheid zelve, de voortgang te gebieden.

De Gentsche Foire.

Het weder voor de foirains is niet voordeelich geweest duren de verloopene week, [sneeuw, hagel en regen, hebben den jaerlykschen toeloop tamelyk verhinderd; en toch, is er in langen tyd niet eene verzameling van aengenaeme spelen en koopkramen gezien geweest gelyk op heden. Er ontbreekt dit jaer niets om de goesting der bezoekers te voldoen zoo wel voor de nieuwsgierige na halsbrekeryen, van alle sorten van jonglerien, buiksprekers en poetsen makers, geestige apentreckeryen en kundige viervoeters die schynen meer geest aen den dag te leggen dan menig een van onze volksvertegenwoordigers, om Neyt en consorten niet te moeten noemen. Voor de serieuze en hoogst aengenaeme benevens door en doorkundige avondstonden moet de cirke Wollschlager de eerste plaats hebben. Het is den ponpon van al het geen wy tot heden in dit vak gezien hebben. Deftig en ryk in kostumen, geheel verschillig aen die gewoonlyke fransche blague, de heer Wollschlager, heeft eene samenstelling van artisen zoo talryk als uitgezoekt aen kiesheid en vrome kunst.

De lof maken dier behendige paerden ryders, kan men slechts doen met een enkel woord en onder een algemeen oogpunt: *het is een volmaekten Troép*. Alle andere bewoordingen, moet hunne kunde, hunnen yver, om zich voor het publiek onberispelyk te houden te kort doen; op zyn fransch gezeld: « *ils sont au-dessus de tout élogé* » zoo wel de vrouwen als de mannen, zonder de heer directeur en eigenaer te vergeten die de perel zynen cirke is.

Eene byzondere melding kan men niet vergeten aengaende de jonge juffer Loisset eene nymf die nergens aen de grond vast is, zoodanig betoovert zy de verbeelding der aenschouwers. Men moet het gaen zien; beschryven is niet mogelyk. Dit is al wat men er kan van zeggen, ten minsten als men geen extra-redacteur is van de *Stadhuis-Gazeten*.

Overigens, hebben wy de schoone barak van Philips die het gentsch publiek weet het van voor lang, niet meer aen zyne leerjaren is, en nagenoeg al de geheimen kent, om den aenschouwer gedurende dry uren aen zyne behendige uitvoering vast te boeien.

Daerna komen de baraken van de Prins en de Prinses Colibri, een huwelykspaar, die eene snuifdoos voor bedstoel hebben; te samen, 8.50 k. zwaer wegen, beide gekleed zyn uit een halven meter laken in 34 vreemde talen spreken. Zy zyn zeer minzaam en welvoegelyk, met eenieder, geven het pootjen, draeijen op de hiel en ontvangen lekkerkoeken en caramellen.

De funambulen mag men ook niet vergeten, de grootste barak welke wy hier nog ooit gezien hebben, in die genre. En onzen aloude Courtois, de koning der goochelary; welke dit jaer, met de zakken vol nieuwigheden is afgekomen, om zyne vertooningen alle dagen te veranderen. En de arabiers, die over een regiment mannen en paerden springen, hun ronddraeijen gelyk horlogie-wielen en onderwege nog eene pint uitzet oplappen! 't is gelyk ongeloofelyk. En dan, de peerdekens, en de wafelhuizen en de gebrade pataten, en dan de waerzegsters, de schoone gezigten van Samyn, van Crassé en andere; de tourniquets, de photocraphen, de belhamers, de bonbons, de joujous, de carabinyen, het muziek, de grisettes, de lente, de beweging en vooral het grollen der leuwen en andere weinig aengename kreaturen? Dit alles maekt van het S. Pieters-plein een echt eigenaerdig tooneel, waerop het oog zich verliest in duizende veranderingen.

In die geheele wereld van verrassingen, had men zondag laetste groot ongeluk kunnen beneuen. Onderwyl de vier voetige filosofen, aen het publiek hunne geestryke farcen voorstelden, gingen de banken weg en het huizekotjen viel hoofd over gat; den eenen rolde op den anderen; de vrouwen over de mannen en geheel de barak daer boven op. Dit bewyst alweer met hoeveel zorg, de zaetgelastigden van het Stadhuis, dit alles nazien: De bedienden der openbaren magt des nachts insulteren; hun besproeijen met gedistileerden uitzet, dat nog ver is van rooze water, is zoo moeiljk niet; het kollegie weet dat wel, en het weet nog veel meer als dat.

Zyn er beeren en kramers op de Foire, er komen ook vossen; noch meer als dat, er komen ook kastors op twee pooten; dat ras is iet slimmer, dat is te zeggen geestryker, en vooral wanneer zy deel maken der groote ministeriele en communale menagerie de *Journal de Gand* en zyne twee Cornacs, Gare! als gy een dier verkozene lievelingen van den grooten pennentemmer Baes Kimpe, langs uwen kant krygt, gy wordt overgoten van geestryke tiraden. Willen zy, gelyk een straetjonge, kwaedwillig met de woorden spelen, wie

kan er meer geest in steken, dan zy? «Wacht — zei een dier porte plumes — ik zie daer een gazetteschryver zitten, waerop ik het niet goed gemikt heb, gy zult gaen lachen waerachtig!» Op eens dan van toon veranderende, gelyk een man van geest dit alleen weet te doen plaats nemen, sprak hy: wees voorzigtig komt my niet te naby, want gy weet, al de redakteurs van gazetten zyn kanailjen! — Als men STINKT men zoekt zich altyd by andere te schuiven, om de neuzen te derouteren. — 'Tis maer een klein comparaesken, laet passeren.

Stads Priet-Pract.

Eenige werklieden hebben, by mynheer Vervaeck het werk verlaten uit oorzaak van aftrok op den loon. De twee getouwen werden bewerkt op 6/4 met 1500 garen en 7 scheuten en betaelde aen 3 centimen per el.

Veronderstellen wy het stuk op 115 ellen, — mits men daer met ellen meet? — dus 3,45 per stuk, of 3,45 door 7 scheuten is, 49 cent. per scheut.

De heer Vervaeck, heeft eene kwaliteit van het zelfde geweeftel noodig, maer met 9 scheuten in plaats van 7 en ge looft niet de prys van den salaris er te moeten na schikken.

Het geweven stuk met 9 scheuten zal nogthans aen den werkmán een verlies doen ondergaen van 2 mael 49 centimen voor een stuk van 115 ellen, en als de wever in het lynwaed werkt, dat meer moeijelykheid oplevert als het katoen, en op zyne twee getouwen 4 in de week aflegt zal hy bygevolg een verlies 4 mael 98 of 3.92, ondergaen, op zynen dagloon.

De heer Vervaeck kan dat niet ernstig meenen; hy moet wel weten, dat 3 fr. 92 verlies op den loon, eenen ergen slag voor een huishouden moet wezen, welk alreede voor den aen koop der behoeften, zoo veel gebrek lydt.

Wy verhoopen dat de heer Vervaeck zich met zyne werklieden zal verstaan.

De Cercle Industriel, heeft maendag een banket gegeven aen de Heeren Voortman, Smet en Dierman Seth, by gelegenheid hunner benoeming aen het Leopolds Orde. Waerom hebben wy de dagklapper, de Stad Gent, daer niet gezien. De heeren nyveraers, zouden zich van een machien verrykt hebben, die 15 meters phrazen op een uer kan spinnen.

De schoonste wandeling van Gent, is de schandaligste wandeling van Gent: zoo noem ik dat. En in der waerheid is er, boulevards en alles er onder betrokken, eene fraeijere wandeling als de Coupure? Welnu, in den zomer is de vaert verpestend, vuil en smeurig, met vadsig groen overdekt; de tallus slecht, niet onderhouden, en de reeks van verwilderde en teenemael ongeschofte pillanen boomen maken van deze gulle en vermakelyke wandeling een afschuwelyk gezigt. 'Tis waer, om deze wandeling te ver aengenaemen, er moeten geene groote sommen verspeelt worden, en deze oorzaak zal de stad misschien voor lang van dit aengenaem uitzicht berooven.

Het zal een schoon werk zyn, van de Walpoortbrug of Pont-Madon te verbreeden, en de lyn der straat van aen de huidevetters hoek gelyk te trekken, — als dit groot gedacht van een deel van het begynhof weg te vagen verwezenlykt is en dat er dan nog eenige centen overschieten zou het kollegie er niet kunnen aendenken?

Wanneer zal de gemeente langs het Lieven brugskén, eens passeren en het gevaer nazien welke die dry hoek van dit oud magazyn voor het inkeeren der wagens, naer de Zilverstraat daerfelt. Men zegt dat het inkoopén van dit vervallen gebouw, maer dry abonnementen op den Journal de Gand zou kosten.

Men zegtons dat agenten van politie in burgers kleederen Het Werkverbond in de Herbergen weg nemen. Wy gelooven dat niet, en als dit gebeurd ware, moeten wy het slechts als een persoonelyk feit aanzien, en de gedachte verstooten dat zy op hoogeré bevelen zouden gehandeld hebben.

Grondwet van België.

In den naem van het Belgisch Volk, het nationaal

Kongres, besluit:

VIERDE HOOFDSTUK. — VAN DE PROVINCIE-EN

GEMEENTE-INSTELLINGEN.

6de Vervolg, ziet ons nummer 10.

VYFDE TITEL. — VAN DE OPENBARE MAGT.

ART. 118. De wyze van aenwerving voor het leger is door de wet bepaeld. Dezelve regelt insgelyks de verhooging, de regten en verpligtingen der legerlieden.

ART. 119. Het getal persoonen (contingent) voor het leger wordt jaerlyks gestemd. De wet welke dit bepaelt, heeft alleenlyk kracht voor één jaer, indien zy niet vernieuwd wordt.

ART. 120. De inrigting en de eigenschappen der gendarmerie zyn het voorwerp eener wet.

ART. 121. Geene vreemde krygsbende mag ten dienste van de Staet aengenomen worden, op het grondgebied komen noch over hetzelfde trekken, dan krachtens eene wet.

ART. 122. Er bestaet eene burgerwacht: hare inrigting wordt door eene wet bepaeld.

De naemvoerders van alle graden, t'allerminste tot dien van kapitein, worden door de burgersoldaten genoemd, behalve de uitzonderingen welke men voor de rekenpligten noodig vindt.

ART. 123. De burgerwacht kan alleenlyk, krachtens eene eene wet, in werking (mobilisation) gesteld worden

ART. 124. De legerlieden kunnen van hunne graden, eeren en pensioenen niet beroofd worden, ten zy op die wyze welke de wet bepaelt.

ZESDE TITEL. — ALGEMEENE BEPALINGEN.

ART. 125. De belgische natie neemt als volkskleuren aen: het rood, geel en zwart, en, tot 's ryks wapenschild, den Belgischen leeuw met het omschrijf: «Eendragt maekt magt.»

ART. 126. De stad Brussel is de hoofdstad van Belgie en de zetel des Staetsbestuers.

ART. 127. Geen eed kan opgelegd worden dan krachtens eene wet. Dezelve bepaelt daervan het voorschrift.

ART. 128. Iedere vreemdeling welke zich op het belgisch grondgebied bevindt geniet die bescherming welke aen persoonen en goederen vergund is, behoudens de uitzonderingen welke de wet bepaelt.

ART. 129. Geene wet, geen besluit noch regeling van algemeen, provincie-of gemeente bestuur is verpligtend, zoo lang het niet veropenbaerd geweest is in de wyze welke de wet bepaelt.

ART. 130. De Grondwet kan noch geheellyk noch gedeelyk opgeschorst worden.

ZEVENDE TITEL. — VAN DE HERZIENING DER GRONDWET.

ART. 131. De wetgevende magt heeft het regt om te verklaren dat er rede is om eene, door haer aengedeuide grondwettelyke bepaling aen herziening te onderwerpen.

Na deze verklaring, zyn beide kamers van regtswege gescheiden.

Twee nieuwe kamers zullen byeen geroepen worden, overeenkomstig met het artikel 71.

Die laetstgemelde kamers beslissen eenstemmig met den koning over de punten welke aen haer herzienings onderzoek onderworpen zyn geweest.

In dit geval, mogen de kamers geene beraedslaging nemen, ten zy ten minste twee derden der leden van elke kamer aanwezig zyn; en geene verandering mag aengenomen worden, die niet ten minste de twee derden der stemmen vereenigt.

ACHTSTE TITEL.

ART. 132. Voor de eerste kiezing van het Staets opperhoofd, zal men mogen van de eerste bepaling des art. 80 afwyken.

ART. 133. De vreemdelingen welke zich in België voor den 1sten January 1818 gevestigd hebben, en onderbroken alhier hunne woonplaats hadden, zyn aengezien als geboren Belgen, onder voorwaerde dat zy verklaren het voordeel dezer tegenwoordige bepaling te willen genieten.

Die verklaring zal moeten binnen de zes maenden gebeuren, te rekenen van den dag op welke de tegenwoordige Grondwet zal verpligtend beginnen te zyn, zoo zy meerdejarig zyn, en in het jaer dat op hunne meerderjaerheid volgt, indien zy nog minderjarig zyn.

Deze verklaring zal gedaen worden voor de provinciale overheid waeronder hunne woonplaats staet.

Zy zal gedaen worden in persoon of by eenen gevolmagtigde, welke een byzonder en geloofwaardig volmagtschrift zal kunnen vertoonen.

(Wordt voort gezet.)

BURGERSTAND DER STAD GENT.

HUWELYKEN.

Van den 14 Maert.

Tusschen: Jan Devreese, 59 jaren, onder-meester, Berouw, en Julia Claeysens, 57 jaren, winkeldochter, Langemunt.

Leo Van de Sompele, 45 jaren, timmerman, en Joanna Van Kerkhove, 25 jaren, dienstmeid, beide Ste.-Katharinastraat.

Jan Coppens, 58 jaren, daglooner, en Maria de Muynek, 48 jaren, dienstmeid, beide Kerkstraat.

August Leliart, 58 jaren, verwer, Muide, en Sophia Commertyn, 48 j. werkster, Achterlei.

Frans Lully, 57 jaren, herbergier, Hertogstraat, en Julia van Swieten, 29 jaren, naeister, Raepstraat.

Geeraerd Temmerman, 21 jaren, fabriekwerker, Rasphuisstraat, en Julianna Vermeulen, 25 jaren, fabriekwerkster, Tinnenpotstraat.

Geboorten van 8 tot 14 Maert.

Van het mannelyk geslacht 42) Totaal 85.

Van het vrouwelyk geslacht 41)

Sterfgevallen van 9 tot 15 Maert.

Frans Coppejans, 27 j. zonder bedryf, b. de Kortryksche poort.

Pieter de Hoey, 26 j. brouwersknecht Herodeszak.

Maria Lanckswert, 86 j., beggyn, Groot Hof.

Elisa Harison, wed. Frost, 78 j., Hoogstraat.

Lodewyk Eggermont, 70 j., zonder bedryf, Violettenstraat.

Leonard Vanhesche, 48 j., daglooner, buiten de Heuvelpoort.

Maria Gyselinck, wed. Cauwelaer, 56 j., St.-Antoniuskaci.

Christoffel Stockman, 64 j., daglooner Leopoldstraat.

Franciska Ramon, 71 j., zonder bedryf, Groenselmart.

Sophia Corryn, huisvrouw Story, 25 j. Hospitaalstraat.

Judok Bossu, 62 j. daglooner, Brugseken Steenweg.

Jan Hemmer, 80 j. kasernier, Kasteel.

Jozef Bergas, 85 jar. zonder bedryf, byloke.

Frans Deruelle 72 j. meubelmaker, lange Steenstraat.

Willem Verhulst, 49 j. spinner Heuvelplein.

Mathilda Vieti huisv. Cardon 24 jar. Keizer Karelstraat.

Maria Coninck, 12 j. zonder bedryf Watergravenstraat.

Octavia Reylder wed. Fiers, 49 jar. St.-Amandstraat.

Jan Lootens, 68 jar. daglooner Bavienstraat.

Lodewyk Batardy 60 j. kanonik, Akkergermstraat.

Felix Deschryver, 25 j. daglooner Wellinckstraat.

Pieter Galmace, 31 jaren, smid. Oud-Kasteel.

Pieter Govaert, 25 jaren, wever. Buiten de Brugsche poort.

Joanna Procureur, huisvrouw Stadins, 54 jaren. Ykstraat.

Karel Lomme, 58 jaren, bediende. Noordkaci.

Fideel Griffroy, 64 jaren, koophandelaar. Koepoortstraat.

Jozef Leirens, 75 jaren, zonder bedryf. Korte Zilverstraat.

Emmanuel Dejaegher, 75 jaren, zonder bedryf. Byloke.

Maria Vanden Bogaerde, 47 jaren, weduwe Versnoeijen. Raepstraat.

Felix Greven, 20 aren, soldaat by het 2 regiment artillerie. Raepstraat.

Augustus de Boudre, 22 jaren, daglooner. Groene Dreve.

Petrus Van Damme, 12 jaren, zonder bedryf. Byloke.

36 Kinderen onder de 7 jaren.

MERKTEN.

REGERING VAN GENT.

Middenprys der granen op de Gentsche Merkten.

Per hektoliter	8 maert.	15 maert.
Witte tarwe	22 42 a — —	22 28 a — —
Rode id.	22 27 a — —	22 3 a — —
Rogge	14 18 a — —	13 75 a — —
Geerst	— a — —	13 — a — —
Boekweit	17 42 a — —	18 25 a — —
Haver	10 10 a — —	9 65 a — —
Aerdappelen, 100 k.	10 50 a — —	10 50 a — —

BROODZETTING.

Van den 15 om in te gaen den 17 Maert.

1 Kilo brood enkel tarwe gebuild	fr. 0 56
1 Kilo brood enkel tarwe ongebuild.	» 0 50
1 Kilo rogge.	» 0 19

ANNONCES.

VOORNAEMSTE VERKOOPINGEN.

Van Roerende Goederen, welke deze loopende weke Publiek zullen Verkogt worden.

Dynsdag 19 Maert 1861, op gewoone uere, in de Verkoopzael, Barrestraat, 20, publieke Verkoopning van schoone Meubelen, Char-à-bancs, kleinen Antwerpschen Wagen, 1000 Hamer- en Pioche-Stelen, 2000 ydele Flesschen, enz. door EMM. DE BEER.

Maendag 25 Maert 1861, om 2 ure namiddag, buiten de Dampoort, in de herberg den Ossenkop, publieke Verkoopning van eene groote party drooge Houtwaren, door CH. DROESBEKE.

AVIS.

On demande des Ouvriers IMPRIMEURS et RENTREURS à la Main, s'adresser à la Fabrique de M. Berlemont Rey, à Cureghem-lez-Bruxelles.

BERIGT.

LOUIS DE RIDDER, Visscher, woonende St. Lievenstraat, 214, laet het Publiek weten: dat hy zich gelast met de Boodschappen van den heer RAYE, beroemden Geneesheer tot Vilvoorde, by Brussel; verders hy gelast zich ook met de Medikamenten van aldaer mede te brengen, alle 10 dagen. Hy beveelt zich in de gunst van een ieder.

INSCHRYVING VOOR ZIEKEBEURS.

By DE CLERC, in de Dry Zwaentjens, buiten de Brugsche poort, schryft men in voor de Ziekebeurs aldaer gevestigd op eersten Zondag van January 1861, van 3 tot 5 ure namiddag, en vervolgens alle eerste Zondagen der volgende maenden op zelfde uer. Elk zegge het voorts.

BERIGT.

CHARLES MEYFROOD, woonende in de St. Hubertstraat, n° 37, in het HERDERINNEKE, op het KALYTJE, op St. Pieters, verwittigt het publiek dat by hem zullen te bekomen zyn alle soorten van VISC H, Gebakken en Ingelyden, alsook Beefsteaken.

JAN GEVAERT,

Vleeschhouwer, Bellevuestraat, 4, te Gent.

Heeft de eer publiek kenbaer te maken, dat er by hem te bekomen is eerste kwaliteit Rund- en Kalfvleesch aen Fr. 1-36, 1-20 en 1-10 den kilo.

BERIGT.

De Maetschappy der HUISSCHILDERS, is nu gevestigd op den Reep, in den Estaminet: DE KROON. Alle de genen die er willen deel van nemen, als Leden, zyn verzocht van zich te komen aengeven, alle laetste Zondagen van ieder Maend, om dry ure namiddag, of om 8 ure des avonds, onverschillig op welke andere dagen. De Voorz. MASSIN.

BERIGT.

Men maekt het publiek kenbaer dat er in den Estamine BLANKENBERGHE, Brugsche poortstraat, 27, eene schoone ZAEI te bekomen is, verlicht door de Gaz, konnende dienen voor eene groote Maetschappy.

BERIGT.

Men maekt het publiek kenbaer dat er in den Estaminet den Ouden Vlaemschen Leeuw, in het Spánjaerds-Kasteel, 180, op de nieuwe Beestemerkt, te Gent, eene schoone GROOTE ZAEI te bekomen is, verlicht door de Gaz, konnende dienen voor eene groote Maetschappy.

F. BOGAERTS, Drukker, Pré-aux-Cleres, by het Groot Vleeschhuis.